

Fingrid Oyj
PL 530
00101 Helsinki

Lausunto Petäjäskoski-Nuojuankangas 400 + 110 kilovoltin voimajohtohankkeen luonnonsuojelulain 65 §:n mukaisesta Natura-arvioinnista Rimpijärvi-Uusijärven (FI1101405) Natura-alueelle

JOHDANTO

Natura-arvioinnissa tarkastellaan Petäjäskoski-Nuojuankangas 400 + 110 kilovoltin voimajohtohankkeen vaikutuksia Rimpijärvi-Uusijärven Natura-alueeseen. Suunnitellun voimajohtoreitin pohjoinen päätepiste sijaitsee Kemijoella, Rovaniemen Petäjäskoskella ja eteläinen päätepiste Oulujoella, Vaalan Nuojuankankaalla. Voimajohtoreitin pituus on noin 210–215 kilometriä, vaihtoehdosta riippuen. Hankkeen lähtökohtana on ollut uuden voimajohtoon sijoittaminen nykyisten voimajohtojen yhteyteen niiltä osin, kuin se on ollut teknistaloudellisesti järkevää ja mahdollista. Uutta maastokäytävää on noin 110–150 kilometriä vaihtoehdosta riippuen.

NATURA-ARVIOINNIN AINEISTO

Keskeisimpinä lähtöaineistoina arvioinnissa on käytetty:

- Hankkeen pesimälinnustaselvitys 06/07 2020 ja levähtäjälaskenta 04/05 2021
- Rimpijärvi-Uusijärvi Natura-tietolomake (5.12.2018)
- Metsähallituksen biotooppikuviotiedot (2.6.2020)
- Metsähallituksen pesimälinnuston linjalaskentatulokset 2020 Rimpijärvi-Uusijärvi Natura-alueelta (9.6.2021)
- Metsähallituksen petolintutiedot (8.4.2020)
- Luonnontieteellisen museon petolinturekisterin tiedot (5.5.2020)
- Lajitietokeskuksen havaintorekisteri (12.5.2021)
- Hertta-eliötietokannan rekisteriote uhanalaisista lajeista Lapin alueelta (19.5.2020)
- Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen havaintoaineisto kahden kilometrin etäisyydellä voimajohtoreitiltä vuosilta 2015–2020 (8.12.2020)

Lisäksi joitakin vanhoja linnustotietoja alueelta on esitetty Perä-Pohjolan suolinnustoa käsittelevässä julkaisussa (Rauhala 2010).

Arviointi on kohdennettu niihin luontoarvoihin, joiden perusteella alue on sisällytetty osaksi Natura-verkostoa. Luontodirektiivin (SAC) perusteella arviointi on siten kohdennettu luontodirektiivin liitteen I luontotyypeihin ja liitteen II lajeihin. Lintudirektiivin (SPA) perusteella suojelluilla alueilla arviointi on kohdennettu suojeluperusteena oleviin lintulajeihin.

Salassa pidettävien lajien arviointi on esitetty vain viranomaiskäyttöön osoitetussa liitteessä 1.

Työn tilaajana on Fingrid Oyj. Natura-arvioinnin on laatinut Sitowise Oy. Sitowise Oy:n työryhmään ovat kuuluneet FM biologi Juha Kiiski ja FM biologi Lauri Erävuori.

ARVIOINNIN LÄHTÖTILANNE

Luonnonsuojelulain 65 §:n mukaan hankkeen tai suunnitelman vaikutuksista Natura-alueelle on tehtävä asianmukainen arviointi, mikäli hanke tai suunnitelma yksin tai yhdessä muiden hankkeiden tai suunnitelmien kanssa todennäköisesti merkittävästi heikentää niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on liitetty Natura 2000 -verkostoon.

YVA-menettelyn ohjelmavaiheessa Natura-arviointi katsottiin Rimpijärvi-Uusijärven osalta tarpeelliseksi hankkeen yhden vaihtoehdon sijoituessa Natura-alueelle. Yhteysviranomaisen yhtyi näkemykseen YVA-ohjelmaa koskeneessa lausunnossaan.

HANKKEEN VAIKUTUSALUE JA SUHDE NATURA 2000-ALUEESEEN

Natura-arvioinnin kohde, Rimpijärven-Uusijärven Natura-alue (FI1101405, SAC/SPA) sijaitsee noin 60 kilometriä Rovaniemen Petäjäskoskesta etelään, Simon ja lin rajalla. Natura-alue sijoittuu sekä Pohjois-Pohjanmaan että Lapin maakuntien alueelle. Natura-alueen kohdalla suunnitellun voimajohdon Rimpisuon läntinen vaihtoehto sijoittuu nykyisen, Natura-alueella sijaitsevan voimajohdon rinnalle. Rimpisuon itäisessä vaihtoehdossa uusi voimajohto sijoittuisi puolestaan uuteen maastokäytävään Natura-alueen itäpuolella.

Vaihtoehdot Natura-alueen kohdalla

Hankkeella on Rimpijärvi-Uusijärven Natura-alueeseen kuuluvan Rimpisuon kohdalla kaksi vaihtoehtoa.

Rimpisuon läntisessä vaihtoehdossa uusi voimajohtoalue sijoittuu nykyisen, Natura-alueen reunaosiin sijoittuvan voimajohdon rinnalle, sen itäpuolelle. Tässä vaihtoehdossa uusi voimajohto sijoittuu Natura-alueelle 1 530 metrin matkalla. Johtoalue levenee noin 41 metriä. Nykyinen johtoalue huomioiden kokonaisleveys on 103 metriä. Puuttomana pidettävän johtaukean leveys on noin 83 metriä.

Rimpisuon itäinen vaihtoehto on Natura-alueen ulkopuolella, sijoittuen 700–850 metrin etäisyydelle Natura-alueesta. Itäinen vaihtoehto sijoittuu Natura-alueen itäpuolelle, Rimpisuon ja Luolajärven välisille kivennäismaasaarekkeille, matalaturpeisille juoteille ja ojitettujen soiden alueille. Uuden johtoalueen leveys on noin 62 metriä. Puuttomana pidettävän johtaukean leveys on noin 42 metriä. Nykyinen, Natura-alueen reunaosassa sijaitseva voimajohto, pysyy ennallaan.

TIEDOT EU:N NATURA 2000 -VERKOSTOON KUULUVASTA ALUEESTA

Rimpijärvi-Uusijärvi Natura-alue sijaitsee lin Oijärven ja Simon Martimoaavan välillä, lin ja Simon kuntien rajalla. Natura-alue koostuu yhdestä aluerajauksesta, laajuudeltaan 1 391 hehtaaria. Natura-alue sisältää Rimpisuon, Jäkäläsuon, Uudenjärvennevan ja Puuronevan suot sekä niiden väliset kangasmetsäsaarekkeet.

Rimpijärvi-Uusijärven Natura-alue on lampien ja metsäsaarekkeiden elävöittävä aapa- ja keidassoita sisältävä alue. Suoalueen vaihtelevuutta lisäävät useat suolammet ja -järvet, jotka ovat tärkeitä linnustolle. Rimpisuon ja Jäkäläsuon välissä on metsäsaarekkeiden muodostama vyö. Jäkäläsuon puolella alueen eteläosassa sijaitsevasta Uusijärvestä laskee puro etelään lisäten alueen suovalikoimaan myös

hieman rehevyyttä. Alueen metsät ovat pääosin puustoltaan varttuneita (50–70-vuotiaita) mänty- ja kuusivaltaisista entisistä talousmetsistä, mutta alueella on myös pienialaisia luonnonmetsiä.

Uudenjärvenoja (luontotyyppi pikkujot ja purot) on metsäautotien rakentamisen seurauksena siirtynyt osin virtaamaan luontaisen uomansa ulkopuolella. Natura-alueen ojitettuja soita on ennallistettu vuonna 1998 ja metsiä 2004. Alueella on edelleen yksittäisiä oja, ja alueen välittömässä läheisyydessä on laajamittaisempiakin ojitusalueita, joiden kuivattava vaikutus ulottuu Natura-alueelle.

Natura-alueen suojeluperusteena on sekä luontodirektiivi (SAC-alue) että lintudirektiivi (SPA-alue). Rimpijärvi-Uusijärvi Natura-alueen suojelun perusteina ovat linnuston osalta alueen pesimälajeina tavattavaa 27 soiden ja metsien lintulajia. Rimpisuon alue kuuluu Natura 2000-verkoston ohella huomattavan laajaan ja moniosaiseen Simon-Kuivaniemen suokeskittymän valtakunnallisesti arvokkaaseen lintualueeseen (FINIBA). FINIBA-alueen kriteerilajeina ovat pesimälajeista laulujoutsen, metsähanhi, uivelo, jänkäsirriäinen, suokukko ja jänkäkurppa sekä yksi uhanalainen laji.

Natura-alue on kokonaisuudessaan sisällytetty valtion omistamaan Rimpijärven-Uusijärven soidensuojelualueeseen (SSA110084). Natura-alueelle ei ole laadittu hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Alueen suojeluperusteena olevat luontotyypit ja lintulajit on esitetty seuraavissa taulukoissa (Taulukko 2, Taulukko 3).

Taulukko 2. Rimpijärvi-Uusijärvi Natura-alueen direktiiviluontotyypit Natura-tietolomakkeen (8.12.2018) mukaisesti

Luontotyyppi	Koodi	Pinta-ala, ha	Edustavuus
Humuspitoiset lammet ja järvet	3160	27	Erinomainen
Pikkujotet ja purot	3260	0,625	Hyvä
Keidassuot	7110	208	Hyvä
Aapasuot	7310	978	Erinomainen
Kasvipeitteiset silikaattikalliot	8220	1,09	Ei-merkittävä
Boreaaliset luonnonmetsät	9010	20,866	Merkittävä
Fennoskandian metsäluhdet	9080	0,6	Merkittävä
Puustoiset suot	91D0	230	Hyvä

Taulukko 3. Rimpijärvi-Uusijärvi Natura-alueen Natura-tietolomakkeella mainitut suojeluperusteena olevat lintulajit ja tietolomakkeen parimääräarviot.

Laji	Pesimäkanta	Laji	Pesimäkanta
Kuikka	1-5	Mustaviklo	(ei arv.)
Laulujoutsen	1-2	Liro	1-5
Metsähanhi	1-5	Naurulokki	40-60
Jouhisorsa	6-10	Kalatiira	1-5
Sinisuhaukka	1-5	Lapintiira	1-5
Tuulihaukka	1-5	Huuhkaja	1-5
Ampuhaukka	1-5	Suopöllö	6-10
Teeri	35-55	Palokärki	1-5
Metso	1-5	Pohjantikka	1-5
Kurki	1-5	Keltävästäräkki	100-160
Kapustarinta	35-50	Hiiripöllö	1-5
Jänkäsirriäinen	6-8	Pohjansirkku	10-35
Suokukko	(ei arv.)	Suojeltu laji*	
Jänkäkurppa	1-5		

NATURA-ALUEEN LÄHEISYYTEEN SIOITTUVAT MUUT HANKKEET JA SUUNNITELMAT

Rimpijärvi-Uusijärvi Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten kannalta ei ole tunnistettu muita huomioitavia hankkeita. Lähimmistä tuulivoimahankkeista lin Yli-Olhan tuulivoimapuiston hankealue sijaitsee 7,5 kilometriä Natura-alueesta etelään ja Simon Lyyppäkinnevan tuulivoimapuiston hankealue 14,0 kilometriä luoteeseen/pohjoiseen.

ARVIOINNISSA TODETUT VAIKUTUKSET NATURA-LUONNONARVOIHIN JA VAIKUTUSTEN MERKITTÄVYYS

Arvioinnissa tuodaan esiin jako suoriin ja välillisiin vaikutuksiin. Linnustoon kohdistuvia vaikutuksia todetaan olevan rakentamisen aikaiset melu- ja häiriövaikutukset ja voimajohtoon rakenteiden aiheuttama törmäysriski. Luontotyyppisiin kohdistuvia vaikutuksia ovat puolestaan elinympäristöjen tuhoutuminen ja muuttuminen sekä ns. reunavaikutus.

Vaikutukset luontodirektiivin liitteen I luontotyyppisiin

Rimpijärven läntinen vaihtoehto

Läntinen vaihtoehto sijoittuu noin 1 500 metrin matkalla Natura-alueelle nykyisen voimajohtoon itäpuolelle. Voimajohtoreitin varrella sijaitsee ensisijaisista Natura-luontotyypeistä aapasoin ja boreaalisia luonnonmetsiä. Luontotyytit aapasoin kanssa päällekkäisistä luontotyyteistä reitin varrella esiintyy puustoisia soita. Hankealueen läheisyydessä ei sijaitse luontotyyppiä, joihin hankkeella voisi olla suon hydrologian kautta vaikutuksia (esim. metsäluhdet tai pikkujot ja purot). Hankealueen vaikutusalueella ei sijaitse muita luontotyyppiä.

Taulukoissa on esitetty läntisen vaihtoehdon osalta mm. voimajohtoalueen pinta-ala ja aluemenetykset pylväspaijoilla Natura-luontotyyppikohtaisesti (Taulukko 6) sekä vaikutukset hankkeen eri vaiheissa (Taulukko 7). Pylväsväli on laskettu oletuksena vastaavaksi kuin nykyisessä voimajohtossa (nykyinen pylväsväli Natura-alueella 350 metriä). Näin ollen Natura-alueelle sijoittuisi neljä pylvästä. Pylväspaijojen lopullinen sijainti ja lukumäärä Natura-alueella mainitaan tarkentuvan yleissuunnittelussa.

Humuspitoiset lammet ja järvet (3160). Metsähallituksen biotooppikuvioiden mukaan luontotyyppiä ei esiinny Natura-alueen itäosissa, mutta arvioinnin mukaan itäosassa sijaitseva Rimpijärvi saattaa edustaa luontotyyppiä.

Hankkeen toiminnoista ei arvioida aiheutuvan luontotyytin edustavuutta heikentäviä vaikutuksia. Rimpijärveen ei ole odotettavissa vesistövaikutuksia (esim. kiintoaineen leviäminen) rakentamisen, kunnossapidon tai poiston aikaisista töistä. Perusteena on maarakentamisen pienialaisuus pylväspaijoilla. *Hankkeella ei ole vaikutuksia luontotyyppiin.*

Pikkujot ja purot (3260). Luontotyyppiin kuuluu Natura-alueen eteläosissa sijaitseva Uudenjärvenoja. Kohde sijaitsee lähimmillään 3,5 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimajohtoreiteistä. Rimpisuon alueelta ei ole hydrologista yhteyttä Uudenjärvenojaan. *Etäisyydestä johtuen hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia luontotyyppiin.*

Keidassuot (7110). Luontotyyppiin kuuluu Jäkäläsuon itäreunan suoalueita. Keidas-suokohteita sijaitsee lähimmillään yli 1,0 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimajohtoreiteistä. Rimpisuon alueilla ei ole hydrologista vaikutusta Natura-alueen keidassoihin. *Etäisyydestä johtuen hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia luontotyyppiin.*

Aapasuot (7310) kattavat Natura-alueesta valtaosan, 978 hehtaaria (70 %). Voimajohtoalueen puuston käsittelyn alainen alue vastaa alle 0,01 % koko luontotyyppistä Natura-alueella. Aapasoille ominaiset piirteet liittyvät ensisijaisesti suoyhdistymätason piirteisiin; suoyhdistymän/suoaltaan vesitalouden luonnontilaisuus (ojittamattomuusaste) ja kasvillisuuden muuttuneisuus. Etenkin aapasoiden reunoilla esiintyy tyypillisesti kapealti puustoisuutta. Puuston menetys ei ole luontotyyppin edustavuuden kannalta merkittävää, vaan kohdistuu pienelle osalle Rimpisuon laajan suoaltaan reunaosista. *Hankkeen vaikutukset luontotyyppiin ovat vähäisiä/merkityksettömiä.*

Silikaattikalliot (8220). Biotooppikuviotietojen perusteella silikaattikallioita ei esiinny hankealueen läheisyydessä. Peruskartta- ja ortokuvatietojen perusteella silikaattikalliokohteet sijaitsevat Jäkälälammen länsipuolella, lähimmillään 2,5 kilometriä vaihtoehtoista länteen. *Etäisyydestä johtuen hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia luontotyyppiin.*

Luonnonmetsät (9010). Luonnonmetsiä esiintyy Jäkäläsuon ja Rimpisuon välisellä kivennäismaiden alueella sekä Rimpisuon itäpuolisilla osilla. Voimajohtoreitti sijoittuu noin 340 metrin matkalla luontotyyppin itäisimmälle kuviolle. Tällä kohtaa uutta voimajohtoaluetta muodostuisi noin 41 metrin levyisellä vyöhykkeellä ja puusto poistettaisiin noin 1,4 hehtaarin alalla. Hakattava alue vastaa 6,6 % luontotyyppin kokonaisalasta Natura-alueella.

Läntisen vaihtoehdon toteuttaminen aiheuttaisi pysyvän aluemenetyksen yhden pylväspaikan osalta. Johtoaukean hakattavan alueen osalta metsäluontotyyppin ominaispiirteet kuitenkin menetettäisiin noin 1 hehtaarin osalta. Reunavyöhykkeen osalta kyse olisi luontotyyppin ominaispiirteiden heikkenemisestä. Pinta-alamenetyksen osalta luontotyyppin supistumisella ei ole todennäköisesti suurta merkitystä luontotyyppin edustavuuteen tai toimintaan kokonaisuutena. Perusteluina ovat pinta-alamenetyksen ja puuston poiston pienialaisuus. Rakentaminen ei vaikuta luontotyyppin pitkäaikaiseen kehityssuuntaan Natura-alueella kielteisesti (Natura-alueen kehittyvät muut metsät). Hankkeella on etenkin voimajohtoaukean osalta luontotyyppiin kielteinen vaikutus, mutta vaikutuksen ei arvioida olevan merkittävä. *Hankkeen vaikutukset luontotyyppiin arvioidaan kohtalaisiksi.*

Fennoskandian metsäluhdet (9080). Metsähallituksen biotooppitietojen perusteella hankealueen läheisyydessä ei sijaitse luontotyyppiä. Rimpijärven ympäristössä ei maastohavaintojen perusteella sijaitse metsäluhtia. Ortokuvien perusteella metsäluhdet sijaitsevat todennäköisesti Uudenjärvenojan varrella, lähimmillään 3,5 kilometrin etäisyydellä suunnitelluista voimajohtoreiteistä. Rimpisuon alueelta ei ole hydrologista yhteyttä Uudenjärvenojan alueelle. *Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia luontotyyppiin.*

Puustoiset suot (91D0). Luontotyyppiä esiintyy yleisesti Natura-alueella lampien ja suoalueiden reunoilla. Voimajohtoreitti sijoittuu kaksiosaisesti 30 ja 100 metrin matkalla luontotyyppin itäisimmälle kuviolle Rimpijärven itäpuolella. Tällä kohtaa uutta

voimajohtoaluetta muodostuisi noin 41 metrin levyisellä vyöhykkeellä ja puusto rai-vattaisiin noin 0,5 hehtaarin alalla. Alueet vastaavat alle 0,01 % luontotyyppin koko-naisalasta Natura-alueella.

Luontotyyppille puustoiset suot ei kohdistu täysin pysyviä aluemenetyksiä. Puuston poiston alainen luontotyyppin pinta-ala vastaa alle 0,01 % koko luontotyyppin alasta. Puuston poiston alueella rakentaminen heikentää luontotyyppin ominaispiirteitä, mutta se ei vertaudu tältä osin alueen täydelliseen menettämiseen tai suon toimin-nan muutoksiin. Voimajohdon rakentamisella ei arvioida olevan vaikutusta suoaltaan toimintaan tai valuntaan ja sitä kautta suokohteiden ekologisen toiminnan kannalta kriittiseen vesitalouteen. Pinta-alamenetysten osalta luontotyyppin supistumisella ei ole merkitystä luontotyyppin edustavuuteen tai toimintaan kokonaisuutena Natura-alueella. *Hankkeen vaikutukset luontotyyppiin arvioidaan vähäisiksi.*

Rimpijärven itäinen vaihtoehto

Vaihtoehto sijoittuu etäälle, lähimmillään noin 700 metrin etäisyydelle Natura-alu-eesta. Vaikutuksia hydrologian kauttakaan ei ole tunnistettu. Näin ollen hankkeella ei ole vaikutuksia suojelun perusteina oleviin luontotyypeihin.

Vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon

Rimpijärven läntinen vaihtoehto

Läntisen vaihtoehdon linjauksella kohtalaisen törmäysriskin omaavia lajeja todetaan olevan mm. kuikka, metsähanhi, laulujoutsen, kurki ja jouhisorsa, sekä vähäisemmin myös metsäkanalinnut. Vesilintuihin ja kahlaajiin arvioidaan kohdistuvan haitallisia vaikutuksia myös rakentamisesta, mikäli rakentaminen toteutuisi pesimäaikana. Lie-ventämistoimiksi on esitetty rakentamisen ajoittaminen Natura-alueella ja sen lähei-syydessä lintujen pesimäajan ulkopuolelle sekä voimajohdon merkitseminen huo-miomerkinnöin. Lieventämistoimien kanssa toteutettuna läntisen vaihtoehdon osalta lajien törmäysriskin arvioidaan pienenevän suhteessa nykyiseen. Näin siitäkin huoli-matta, että hankkeen voimajohto sijoittuisi eri korkeudelle suhteessa nykyisen voi-majohdon korkeuteen.

Lajikohtaiset arviot vaikutuksista on esitetty läntisen vaihtoehdon osalta taulukossa. Vaikutukset on arvioitu lievennystoimien kanssa. Kaikkien lajien osalta vaikutukset on arvioitu vähäisiksi/merkityksettömiksi.

Rimpijärven itäinen vaihtoehto

Arvioinnissa todetaan, että itäisen vaihtoehdon vaikutukset ovat etäisyydestä joh-tuen pienempiä kuin läntisen, sillä itäinen vaihtoehto sijoittuu lähimmillään noin 700 metrin etäisyydelle Natura-alueesta. Rakentamisen aikaisten häiriövaikutusten ei arvioida ulottuvan Natura-alueelle. Rimpijärven itäisen vaihtoehdon vaikutusalueella pesimälajiston mainitaan olevan selvästi niukempaa kuin läntisen vaihtoehdon vai-kutusalueella.

Arvioinnin mukaan törmäysriskin osalta vaikutukset voidaan nähdä toisin. Itäinen vaihtoehto sijoittuisi täysin uuteen maastokäytävään, joka lisää törmäysriskiä Na-tura-alueen ympäristössä liikkuville lajeille. Itäisen linjauksen osalta ei ole esittää eri-tyisesti yksittäisiä suojelun perusteena olevia lajeja, joihin uuden maastokäytävän

kohottama törmäysriski nimenomaisesti kohdistuisi. Pitkällä aikavälillä riskin todetaan kohdistuvan todennäköisesti ainakin jossain määrin Natura-alueella esiintyvään metsähanheen, kurkeen, laulujoutseneen ja osaan petolinnuista.

Arvioinnin mukaan itäinen vaihtoehto lisää voimakkaammin törmäysriskiä pitkällä aikavälillä, kun otetaan esitetyt lieventämistoimet (huomiomerkinnot) huomioon. Arvioinnissa voimajohtoreittien kokonaismäärää Natura-alueella ja sen läheisyydessä pidetään merkityksellisempänä kuin läntisen vaihtoehdon sijoittumista osin Natura-alueelle (nykyisen voimajohdon rinnalle).

Yhteenvedona arvioinnissa todetaan, että lieventämistoimet huomioiden kummankin vaihtoehdon vaikutukset ovat Natura-alueen suojelun perusteena oleviin lintulajeihin korkeintaan vähäisiä. Kuitenkin läntistä vaihtoehtoa pidetään lintujen pitkän aikavälin törmäysriskin kannalta parempana kuin itäistä vaihtoehtoa.

Salassa pidettäviin lajeihin kohdistuvat vaikutukset

Salassa pidettävistä kahdesta lintulajista esitetään erillinen vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu vaikutusten arviointi. Ensimmäinen laji kuuluu Rimpijärvi-Uusijärvi Natura-alueen suojelun perusteisiin, toinen laji puolestaan kuuluu läheisen Veittiaavan Natura-alueen suojelun perusteena oleviin lajeihin.

Kokonaisuudessaan vaikutukset arvioidaan lieventämistoimin toteutettuna vähäisiksi kummassakin vaihtoehdossa molemmille lajeille. Itäinen hankevaihtoehto sisältää uutta maastokäytävää, jonka johdosta uhanalaisten petolintujen kannalta läntistä hankevaihtoehtoa pidetään arvioinnissa suositeltavampana törmäysriskin minimoimiseksi pitkällä aikavälillä.

VAIKUTUKSET NATURA-ALUEEN EHEYTEEN

Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia Natura-alueen eheyteen. Hanke ei vaikuta alueen rakenteeseen sellaisella tavalla, joka johtaisi joko luontotyyppien ekologiseen toiminnallisuuteen tai lajien liikkumismahdollisuuksiin Natura-alueen eri osien välillä.

YHTEISVAIKUTUKSET MUIDEN HANKKEIDEN KANSSA

Lähimmistä tuulivoimahankkeista mainitaan lin Yli-Olhava (etäisyyttä 7,5 kilometriä) ja Simon Lyyppäkinneva (etäisyyttä 14,0 kilometriä). Mahdollisina yhteisvaikutuksina on tunnistettu hankkeiden linnustoon kohdistuva törmäysriski.

Kevätmuuttajalaskentojen perusteella alueella ei ole huomattavaa merkitystä kevät-aikaisena lepäily- ja ruokailualueena, joten hankkeen törmäysriskin arvioidaan kohdistuvan pääasiassa alueen pesimälinnustoon.

Etäisyydestä johtuen tuulivoimahankkeilla ei arvioida olevan yhteisvaikutuksia arvioitavan hankkeen kanssa. Yhteisvaikutuksia ei tunnisteta myöskään salassa pidettävän lajiston osalta.

VAIKUTUKSET NATURA-VERKOSTON YHTENÄISYYTEEN

Natura-verkoston yhtenäisyyden kannalta todetaan olevan oleellista, että Natura-alueiden kytkeytyneisyys säilyy. Erityisesti kytkeytyneisyyden säilyminen on oleellista niiden Natura-alueiden välillä, joiden suojeluperusteet ovat samankaltaiset.

Suunniteltu voimajohtohanke ei muodosta katkoksia Natura-alueiden välisiin ympäristöihin (esim. SPA-alueet). Lisäksi Rimpijärvi-Uusijärvi Natura-alueen eri osa-alueet säilyttävät kytkeytyneisyyden toisiinsa. Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia koko Natura-verkoston kytkeytyneisyyteen.

HAITALLISTEN VAIKUTUSTEN LIEVENTÄMINEN

Lintujen osalta lieventämistoimenpiteenä mainitaan rakentamisen ja kunnossapidon rajoittaminen pesimäajan herkimmän vaiheen ulkopuolelle ja huomiomerkitöjen asentaminen.

Huomiomerkitöjen avulla vähennetään arvioinnin mukaan etenkin seuraavien lajien törmäysriskiä: kuikka (etenkin läntisellä vaihtoehdolla), metsähanhi, kurki, laulujoutsen, jouhisorsa sekä vähäisemmin myös metsäkanalinnut ja petolinnuista tuulihaukka ja sinisuohaukka.

Rakentamisajan ja kunnossapidon (voimajohtoalueen raivaus) rajoittamisella läntisen vaihtoehdon rakentamisen vaikutukset arvioidaan vähäisiksi, kun ne voisivat ainakin kuikan osalta olla muutoin kohtalaisia.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET NATURA-ARVIOINNIN MUKAAN

Petäjäskoski-Nuojuankangas 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke sisältää kaksi vaihtoehtoa Rimpijärvi-Uusijärven Natura-alueen kohdalla. Näistä läntinen vaihtoehto sijoittuu Natura-alueen itäisimmässä osassa Natura-alueelle 1,5 kilometrin matkalla, nykyisen voimajohdon itäpuolelle. Itäinen vaihtoehto sen sijaan kiertää Natura-alueen itäpuolelta, sijoittuen lähimmillään noin 700 metrin etäisyydelle.

Natura-alueen suojelun perusteina olevista luontotyypeistä läntisellä vaihtoehdolla on kohtalaisia vaikutuksia luontotyyppiin boreaaliset luonnonmetsät. Muihin luontotyypeihin vaihtoehdon vaikutukset ovat korkeintaan vähäisiä tai vaikutuksia ei ole. Itäisellä vaihtoehdolla ei ole vaikutuksia suojelun perusteena oleviin luontotyypeihin.

Linnuston osalta vaikutuksia on arvioitu lieventämistoimet huomioiden. Lieventämistoimiksi on esitetty rakentamisajan rajoittamista pesimäajan ulkopuolelle ja voimajohdon merkitsemistä huomiomerkinä. Lieventämistoimet huomioiden kummankin vaihtoehdon vaikutukset Natura-alueen suojelun perusteena oleviin lintulajeihin ovat korkeintaan vähäisiä. Tästä huolimatta läntistä vaihtoehtoa pidetään lintujen pitkän aikavälin törmäysriskin kannalta parempana kuin itäistä vaihtoehtoa. Arvion perusteena on itäisen vaihtoehdon sijoittuminen kokonaan uuteen maastokäytävään. Pitkällä aikavälillä kokonaan uuteen maastokäytävään sijoittuvan voimajohdon katsotaan nostavan lintujen törmäysriskiä alueella.

ELY-KESKUKSEN ARVIO NATURA-ARVIOINNIN ASIANMUKAISUUDESTA

Arvioinnissa on tunnistettu sekä välittömät että välilliset vaikutusmekanismit ja vaikutusalueen laajuus on määritetty riittävällä tavalla.

Natura-arvioinnin aineisto sisältää linnuston osalta maastoselvityksiä sekä olemassa olevaa aineistoa kattavasti. Luontotyyppien osalta ei ole tehty maastoselvityksiä, mutta on hyödynnetty Metsähallituksen biotooppikuvia.

Kuviotietoja ei ollut saatavissa koko Natura-alueelta, mitä ELY-keskus pitää lievänä epävarmuustekijänä. Puutteena ja epävarmuustekijänä ELY-keskus pitää myös sitä, että esimerkiksi boreaalista luonnonmetsää ei ole inventoitu, jolloin ei tiedetä hankkeen vaikutuksia lajitasolla. Boreaalisen luonnonmetsän puuston kuvaus olisi ollut syytä olla. Puuttuvien tietojen merkitystä vaikutusten arviointiin olisi voinut käsitellä arviointiin liittyvänä epävarmuutena.

Linnustovaikutusten arviointiin sisältyy aina epävarmuustekijöitä, joita olisi voinut arvioida. Esimerkiksi levähtäjälaskenta on tehty 30.4. ja 1.5. tietolomakkeen lajisto huomioon ottaen hyvänä ajankohtana, mutta yhden kerran käynti on varsin niukka. Tämä on selvä epävarmuustekijä. Epävarmuutta arviointiin tuo myös se, ettei lintujen liikkeistä suhteessa voimajohtolinjaan ei ole ollut käytettävissä seurantaan perustuvaa tietoa.

Arvioinnissa on käsitelty linnustoon kohdistuvien vaikutusten vähentämiskeinoja, mutta ei tuoda esiin keinoja lieventää luontotyyppeihin kohdistuvia vaikutuksia. Arvioinnissa olisi voinut arvioida voidaanko luontotyyppeihin kohdistuvia vaikutuksia vähentää pylvässijoittelulla ja työkonien käytöllä vain routa-aikaan. Hankkeen vaikutuksia luontotyypeille voidaan vähentää/poistaa valitsemalla Natura-alueen kiertävä vaihtoehto, mutta sitä ei arvioinnissa mainita.

Linnustoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu lievennyskeinojen kanssa, josta ELY-keskus lausuu vaikutusten merkittävyyden yhteydessä. ELY-keskus toteaa, että arvioinnissa ei selvästi sanota, aiotaanko lieventämiskeinot ottaa käyttöön ja missä laajuudessa. Tämä tuo epävarmuutta vaikutusten arviointiin.

ELY-KESKUKSEN ARVIO VAIKUTUKSISTA JA NIIDEN MERKITTÄVYYDESTÄ

Vaikutukset luontotyyppeihin

Rimpijärven läntinen vaihtoehto

Arvioinnin mukaan hankkeen merkittävimmät vaikutukset kohdistuisivat luontotyyppiin boreaaliset luonnonmetsät. Vaikutusten arvioinnissa todetaan, että rakentaminen Natura-alueella ei vaikuta kielteisesti luontotyyppin pitkäaikaiseen kehityssuuntaan.

Lapin ELY-keskus huomauttaa lausunnossaan, että kaikenlainen luonnonympäristön otto muuhun käyttöön vaikuttaa kielteisesti kyseisen luontotyyppin kehityssuuntaan pitkälläkin aikavälillä, sillä kyseisen alan menetys supistaa luontotyyppin alaa alkuperäiseen tasoon verrattuna. Lapin ELY-keskuksen näkemyksen mukaan vaikutus luontotyyppiin lähestyy merkittävyyden rajaa, koska heikennys kohdistuu edustavuudeltaan edustavimpiin luontotyyppin esiintymiin Natura-alueella ja tämä luontotyyppin alaan nähden suhteellisen suuri ala menetetään pysyvästi.

ELY-keskus yhtyy Lapin ELY-keskuksen näkemykseen ja katsoo, että 1,4 ha poistuminen (6 % alueen luonnonmetsistä) lähentyy merkittävää heikennystä. Poistuvan metsän lisäksi avoimen reunan haitallinen reunavaikutus siirtyy keskemmälle boreaalisen luonnonmetsän saareketta ja heikentää entisestään jäljelle jäävää luonnonmetsää. Jos läntinen reittivaihtoehto valitaan, tulee rakentaminen ajoittaa routa-aikaan ja huolehtia siitä, että Natura-alueelle ei tule ajouria.

Luontotyyppiin puustoiset suot kohdistuvat vaikutukset on arvioitu vähäisiksi. Etäisyydestä johtuen hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia luontotyyppeihin humuspitoiset lammet ja järvet, pikkujoet ja purot, keidassuot, silikaattikalliot ja Fennoskandian metsäluhdet. Hankkeen vaikutukset luontotyyppiin aapasuot on arvioitu vähäisiksi/merkityksettömiksi.

ELY-keskus pitää arviointia oikeansuuntaisena.

Rimpijärven itäinen vaihtoehto

Vaihtoehto sijoittuu etäälle, lähimmillään noin 700 metrin etäisyydelle Natura-alueesta. Vaikutuksia hydrologian kautta ei ole tunnistettu, joten hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia suojelun perusteina oleviin luontotyyppeihin.

ELY-keskus hyväksyy arvioinnin näkemyksen.

Vaikutukset suojeluperusteena olevaan linnustoon

Linnustoon kohdistuvat vaikutukset on arvioitu lieventämistoimet huomioiden. ELY-keskus toteaa, että Natura-arvioinnissa vaikutusten merkittävyys tulee arvioida sekä ilman lieventäviä toimenpiteitä että lieventävien toimenpiteiden kanssa.

Lieventämistoimiksi on esitetty rakentamisen ajoittaminen Natura-alueella ja sen läheisyydessä lintujen pesimäajan ulkopuolelle sekä voimajohdon merkitseminen huomiomerkinä. Epävarmuutta arviointiin tuo se, että ei ole varmuutta aiotaanko lievennyskeinot ottaa käyttöön ja millä laajuudella. Lapin ELY-keskuskin toteaa lausunnossaan, että mikäli arviointi tehdään ainoastaan lievennystoimet huomioiden, tulee vaihtoehdossa esitetyt kaikki lievennystoimenpiteet hankkeessa varmuudella toteuttaa.

ELY-keskus hyväksyy arvioinnin johtopäätöksen, jonka mukaan lieventämistoimet huomioiden kummankin vaihtoehdon vaikutukset ovat Natura-alueen suojelun perusteena oleviin lintulajeihin korkeintaan vähäisiä. ELY-keskus korostaa kuitenkin kaikkien mainittujen lieventämiskeinojen käyttöönoton tärkeyttä: rakentaminen ja kunnossapito tulee rajoittaa lintujen pesimäajan ulkopuolelle. Lintuhavaintopallot ovat tärkeitä asentaa ukkosjohtimiin. Huomionarvoista vaikutusten kannalta on, että alueella oleva ja uusi tuleva johto olisivat korkeudeltaan erilaisia. Tämä korostaa huomiopallojen asettamisen tärkeyttä molempiin johtimiin, ettei käy niin, että väistessään alempia ukkosjohtimia, linnut törmäävät heti perään korkeammalla oleviin johtimiin.

ELY-keskus yhtyy arvioinnin näkemykseen, jonka mukaan salassa pidettävien, uhanalaisten petolintujen kannalta läntinen hankevaihtoehto on suositeltavampi törmäysriskin minimoimiseksi. Itäinen hankevaihtoehto sisältää uutta maastokäytävää, kun läntisessä vaihtoehdossa johdot sijoittuvat rinnakkain. ELY-keskus pitää salassa pidettävän lintulajin pesintää läntisen ja itäisen reittivaihtoehdon välimaastossa Natura-alueen ulkopuolella sen reunalla huomionarvoisena. Mikäli laji jatkaa pesintäänsä kyseisessä paikassa, itäisessä reittivaihtoehdossa voimajohdot ympäröisivät pesäpaikkaa kaikilla suunnilla.

Yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa

Natura-arvioinnissa on asianmukaisesti selostettu lähialueen muut tuulivoimahankkeet. Mahdollisina yhteisvaikutuksina on tunnistettu hankkeiden linnustoon kohdistuva törmäysriski. Etäisyydestä johtuen tuulivoimahankkeilla ei arvioida olevan yhteisvaikutuksia arvioitavan hankkeen kanssa.

ELY-keskus huomauttaa, että linnustovaikutusten arvioinnissa on huomioitu olemassa oleva voimajohto, mutta yhteisvaikutukset olemassa olevan voimajohdon kanssa olisi tullut tunnistaa omana kohtanaan. Yhteisvaikutusten arviointia on tältä osin käsitelty epäselvästi, kuten Lapin ELY-keskuskin lausunnossaan toteaa.

ELY-KESKUKSEN JOHTOPÄÄTÖKSET

Viranomaisen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen taikka hyväksyä tai vahvistaa suunnitelmaa, jos 65 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettu arviointi- ja lausuntomenettely osoittaa hankkeen tai suunnitelman merkittävästi heikentävän niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi alue on sisällytetty tai on tarkoitus sisällyttää Natura 2000 -verkostoon.

ELY-keskus toteaa, että Fingrid Oyj:n suunnittelema Petäjäskoski-Nuojuankangas 400 + 110 kilovoltin voimajohtohanke ei kummankaan tarkastellun vaihtoehdon osalta todennäköisesti merkittävästi heikentäisi niitä luonnonarvoja, joiden suojelemiseksi Rimpijärvi-Uusijärven Natura-alue on sisällytetty Natura 2000 -verkostoon. Hankkeen vaihtoehtojen vaikutukset Natura-alueen suojeluperusteena oleviin luontotyyppeihin, lajeihin tai Natura-alueen eheyteen tulisivat todennäköisesti olemaan, mahdolliset yhteisvaikutukset ja arviointiin liittyvät epävarmuustekijät huomioon ottaen, korkeintaan kohtalaisesti heikentäviä.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan toteutettavan vaihtoehdon valinnassa tulisi painottua Natura-alueen suojeluperusteena olevien lajien ja luontotyyppien sekä Natura-alueen eheyden kannalta kokonaisuutena katsottuna vähiten vaikutuksia aiheuttava vaihtoehto. Kaikki arvioinnissa mainitut lieventämistoimenpiteet tulee ottaa käyttöön: rakentaminen talvella routa-aikaan ja lintujen pesimäkauden ulkopuolella sekä lintuhavaintopallojen asentaminen ukkosjohtimiin.

TIEDOKSI

Metsähallitus
Lapin ELY-keskus
Sitowise

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ympäristöasiantuntija Heli Kinnunen ja ratkaissut yksikön päällikkö Eero Melantie.

Tämä asiakirja POPELY/749/2020 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POPELY/749/2020 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Melantie Eero 12.01.2022 09:53

Esittelijä Kinnunen Heli 12.01.2022 09:31